

ایجاد اشتغال جزو وظایف حاکمیت و دولت اسلامی است/ رابطه کارگر و کارفرما در اسلام

عضو هیئت علمی دانشگاه مفید قم گفت: عمل، کار و تلاش به صورت های مختلف در قرآن پرداخته شده و انسانهایی که عمل صالح انجام می دهند و با ایمان هستند به عنوان برترین ها در نظر گرفته شده اند.

استاد دانشگاه مفید در گفتگو با مهر:

ایجاد اشتغال جزو وظایف حاکمیت و دولت اسلامی است/ رابطه کارگر و کارفرما در اسلام

عضو هیئت علمی دانشگاه مفید قم گفت: عمل، کار و تلاش به صورت های مختلف در قرآن پرداخته شده و انسانهایی که عمل صالح انجام می دهند و با ایمان هستند به عنوان برترین ها در نظر گرفته شده اند.

حجت الاسلام مجید رضایی در مورد اینکه کارآفرینی و ایجاد شغل در اسلام چه جایگاهی دارد به خبرنگار مهر گفت: بارها شنیده ایم و تاحدی با این ادبیات آشنا هستیم کار اقتصادی در دیدگاه اسلام یک امر بسیار با ارزش است. عمل، کار و تلاش به صورت های مختلف در قرآن پرداخته شده و انسانهایی که عمل صالح انجام می دهند و با ایمان هستند به عنوان برترین ها در نظر گرفته شده اند.

وی افزود: یعنی کسانی که در بعد فکری و همچنین در بعد عملی و رفتاری کارشان موافق با دیدگاه قرآن و همچنین به نفع جامعه است در یک مسیر حقیقی این جهان قرار می گیرند. یعنی کسانی که هم باورهای صحیحی دارند و هم در بعد معرفتی پیشرو هستند و هم در بعد عملی کارهای شایسته ای انجام می دهند اینها برترین ها هستند. این از بعد کلی. اما در بعد مباحث اقتصادی در قرآن و احادیث فراوان آمده که کارهای اقتصادی زیر مجموعه کارهای صالح قرار می گیرند. بنابراین کسانی که برای تأمین زندگی خودشان تلاش می کنند اینها مورد توجه خدا هستند و کار شایسته انجام دادن محبت خدا را به دنبال دارد. در واقع کار شایسته در اسلام عبادت محسوب می شود و در اسلام سفارش شده کسی دست نیاز به سوی کسی غیر از خدا دراز نکند و برای تأمین زندگی خود تلاش کنید. بنابراین کار افراد به عنوان عبادت تلقی شده است.

این مدرس دانشگاه تصریح کرد: حالا اینکه کسی علاوه بر اینکه خودش کار می کند زمینه کار و تلاش را برای دیگران هم فراهم کند این اجرش چند برابر می شود. یعنی عمل صالح و عبادتی را برای دیگران فراهم کرده است و آنها را یاری می کند که به این سمت حرکت کنند. یعنی در تأمین خرج زندگی دیگران به آنها کمک می کند. شرایطی فراهم بیاورد که عبادت خدا را به خوبی بتوانند انجام دهند این کار پاداشش مضاعف است. مثل نجات غریق است که فضیلتش بسیار بیشتر از کسی است که فقط خود را از آب نجات می دهد.

عضو هیئت علمی دانشگاه مفید قم در مورد نقش حکومت در رابطه با ایجاد کار برای مردم هم گفت: بطور کلی اشتغال و کارکردن در ابتدا به عهده خود افراد است. یعنی خداوند یک توانایی فکری، بدنی و ذهنی در بدو تولد در انسان به ودیعه گذاشته است که باید کار کند و خرج خودش را در بیاورد. در استفاده از منابعی که روی زمین است باید یک نظم و نسقی صورت بگیرد. از نظر دینی منابع زیادی در اختیار حاکمیت اسلامی قرار دارد که آنها را بر اساس مصلحت توزیع می کند یا از آنها بهره برداری می کند.

وی تأکید کرد: بنابراین زمینی که کسی قبلاً در آن کار نکرده از نظر فقهی کسی اجازه کار بر روی آن را ندارد مگر اینکه حاکم اسلامی این اجازه را به او بدهد. بعضی وقت ها کسی که می خواهد کار کند کارش مترتب بر تصرف در این امور است. علی القاعده حکومت یک نظم و نسقی می چیند زمینه کار را برای افراد فراهم می کند به گونه ای که اگر کسی می خواهد تلاش اقتصادی انجام دهد زمینه اش برایش فراهم باشد.

این محقق و پژوهشگر حوزه اقتصاد و بانکداری اسلامی اظهار داشت: یکسری کارها مثل تجارت است که اگر می خواهیم انجام دهیم باید از جایی به جایی نقل مکان کنیم و کالایی را انتقال دهیم. دولت ها باید امور زیربنایی در یک جامعه را ایجاد کنند یعنی جاده

بزنند راه آهن بزنند تا تلاش افراد متناسب با هزینه هایشان باشد. یا برای مثال اگر سیستم مخابراتی نباشد فرد نمی تواند کار کند این است که امور زیربنایی باید به گونه ای مهیا شود که هزینه کمتری برای تلاش خوب و مناسب و بهینه رخ دهد و پول بدست بیاید.

وی افزود: علاوه بر ایندو گاهی وقت ها می خواهیم با خارج از کشور تعامل داشته باشیم دولت ها باید کمک کنند علاوه در بخش عمرانی و زیربنایی در بخش های سیاسی وارد شوند و زمینه ارتباطات و تعامل با دیگر کشورها را فراهم کنند. این مسئله هم به حاکمیت دولت بر می گردد.

این مدرس دانشگاه تصریح کرد: گاهی یکسری منابع و دارایی های بدست می آید که دولت در اختیارش است و از این درآمدها می خواهد به نحو بهینه تری استفاده کند. بنابراین در این موارد می تواند با استفاده صحیح از درآمدها گاهی وقتها سرمایه توزیع کند و گاهی وقتها می تواند وام دهد. در قانون اساسی که مبتنی بر دیدگاه های اسلامی است دولت وظیفه دارد برای ایجاد اشتغال کمک کند. ایجاد اشتغال جزو وظایف حاکمیت و دولت اسلامی است. گاهی وقت ها ممکن است دولت زمینه را برای اطمینان و اعتماد افراد به کسانی که وارد کار می شوند فراهم کند تا از تلاش خودشان بهره بیشتری ببرند. قانون اساسی یکسری وظایف را برای دولت برای افرادی که بی کار هستند تعیین نموده است.

وی یادآور شد: البته یک عده ای هستند دولت باشد یا نباشد آن توانایی و دارایی را دارند که برای خودشان کار ایجاد کنند. تلاش دولت و دست اندرکاران برای کسانی باید باشد که یا دارایی ندارند یا استعدادشان خفته است یعنی باید آموزش ببینند. برای کسانی هم که دارایی ندارند زمینه سرمایه اولیه برایشان فراهم کند بعنوان مثال وام دهد.

عضو هیئت علمی دانشگاه مفید قم در مورد رابطه کارگر و کارفرما در اسلام نیز گفت: در خصوص رابطه کارگر و کارفرما باید توجه داشت که از دید اسلام، همه با هم برادر هستند. اما این برادری حرفهای زیادی در آن است. بنابراین همانطور که برادرم ناراحت است و درآمدش کم است من به فکرش هستم و دنبال چاره جویی برای او هستم اسلام هم سفارش کرده در اجتماع نیز چنین باشید.

وی تصریح کرد: یعنی همین رابطه برادری بین کارگر و کارفرما برقرار است. ضمن اینکه کارگر باید در کارش صداقت و دقت داشته باشد و به ازای درآمدی که حاصل می کند باید انتظارات کارفرما را برآورده سازد. طرفین قضیه از نظر اسلامی با تعهدی که به یکدیگر می دهند وظایفی نسبت به همدیگر دارند. کارگر نمی تواند نسبت به اموال کارفرما در محیط کار بی توجه باشد و از آن طرف هم کارفرما نمی تواند به نیازهای واقعی کارگر بی توجه باشد.

این استاد دانشگاه یادآور شد: یک رابطه برادرانه است که نباید طرفین سوء استفاده کنند. یعنی اینطور نباشد که بهره وری کارگر پایین باشد یا درست کار نکند و یا کارفرما کارگر را استعمار کند. بنابراین این رابطه برادرانه نافی این نیست که طرفین نسبت به هم و حقوق هم و آنچه که مورد توجه همدیگر است بی اعتنا باشند. بنابراین بینشان یک رابطه برادرانه، مسئولانه و متعهدانه برقرار است. یعنی کارفرما به ازای کاری که از کارگر می کشد مسئول است و باید ما به ازای آن را به نحو صحیحی به کارگر بدهد و تعهداتی که دارد انجام بدهد و اگر قانون کار می گوید کارگر باید بیمه شود و درآمدش بیمه باشد کارفرما متعهد است او را بیمه کند و کارگر هم موظف است به ازای حقوقی که از کارفرما می گیرد کار کند.

این محقق و پژوهشگر حوزه اقتصاد و بانکداری اسلامی درمورد اینکه در اسلام کار چگونه تعریف می شود هم یادآور شد: کار یک بعد گسترده دارد و ما همه کارهایی که انجام می دهیم و مثبت است چه در افزایش پول بگیریم و چه نگیریم این ها به عنوان کار ارزشمند است. اما کار اقتصادی یک مفهومی دارد که در ازای کار پول می گیریم و هم در ازای یک تعهدی است که طرفین منعقد کرده اند کاری انجام می دهند که آن کار فوایدی برای طرفین دربر دارد.